

intresse än nyfikenhetens. Och då hvarje inhemsk litterär produkt måste sluta sig till dessa sträfvanden, om den öfverhufvud skall vinna plats inom någon litteratur, så breder sig öfver den samma kyla och betager den förmågan att verka för en lefvande national bildning.

Vi tiga angående den mindre betydande materiela underlägsenheten i Finland, om den läsande publikens fåtalighet, om bokhandelns skick o. s. v.

Det är dock klart, att det anseende, man för universitetet fordrar, icke kan finnas. Universitetet saknar ju icke helt och hållet män, som inom Svenska litteraturen lyckats vinna något erkännande. Men huru ringa är icke i eget land inflytandet af deras verksamhet? Och huru kallt är icke jemförelsevis det deltagande, deras skrifter vunnit äfven hos den större allmänheten i Sverige? De äro fremlingar der likasom i fäder-neslandet. Och det skall så förblifva, till dess Finland tillkämpat sig en bildning och en nationallitteratur, som försmår det Svenska namnet.

Ville man göra detta förhållande till en förebråelse för universitetet, så vore det orättvist. Men väl må man fordra, att det tryckande i detsamma borde af universitetet djupast kännas och erkännas, att landets högskola borde stå främst i sträfvandet för en lyckligare framtid. Här af våga vi tro, att universitetets anseende hos nationen närmast beror. Om den väg, på hvilken det skall förvärfvas, kan således ingen vara tveksam.

192 LYXEN OCH TULLEN.

Saima n:o 11 13.III 1845

Att lyx i lefnadssättet icke är absolut fördömlig, torde i vår tid få anses för en allmän insigt. Ty de högre samhällsklassernas lyx är nödig för en jemnare fördelning af egendomen, hvilken, om deras lefnadssätt kunde inskränkas till de enklaste behof, skulle hopas på fähänder och gifva dessa få medel till nationernas förtryckande. Handel och näringar utgöra denna process att ifrån de högre samhällsklasserna föra egendomen till de lägre. Såsom exempel må man blott erinra sig den allmännaste lyx, bruket af kolonialvaror. Hvad vore väl Europas handel, om denna lyx icke funnes? Lyxen främjar hos en bildad nation äfven vetenskap och konst, gagnar således den stora massans andliga förkofran på samma gång, den ger densamma ökade medel för lifvets uppehälle.

Men att lyxen icke må öfverstiga de enskildas tillgångar, och att den må välja äfven andra föremål än gomens och fäfängans njutningar, detta beror ensamt af nationens bildningsgrad. Lappen och Indianen känner ingen annan lyx än ruset. Söderhafsvilden förnöjes af glasperlor och glitterguld. Och ju närmare det vilda tillståndet hvarje folk står, desto mera närma sig dess njutningar till de anförda. Finnes deremot hos en nation ett lefvande religiöst sinne, eller intresse för statens angelägenheter, eller ett allmännare deltagande för vetenskap och konst, så förfaller af sig sjelft nämnda råare njutningsbegär, hvarje samhällsklass finner sin tillfredsställelse i ädlare njutningar, och fäfängan förleder icke så lätt den lägre ställda, att förslösa sin egendom på härmningen af de högre samhällsklassernas lefnadssätt. Bildning, en, lefvande nationalanda, är derföre den förstörande lyxens enda och rätta motståndare.

Inseende detta har man i alla bildade samhällen längesedan upphört

att tänka på »förordningar mot lyxen». Endast här i Finland har en välmenande röst höjts, för att kalla dessa forntidsvålnader tillbaka, och förklarar tullagstiftningen böra utgöra en samling af dylika förordningar. Saimas erinran, att sagde lagstiftning afser dels de förmögnare samhällsklassernas beskattning, dels skydd för inhemska näringar, har samma röst förklarar för »liberalt skrän».¹ Vi lemna denna vänskapsfulla vink derhän, för att fästa uppmärksamheten vid meranämnde rösts förklaring, att alla länders tullagstiftning bevisar, huru lyxens hämmande är dess ändamål – d. v. s. att tullagstiftningen i hvarje land afser att så mycket som möjligt inskränka importen af andra än nödvändighetsvaror. Det förklaras sålunda helt enkelt för regeringarnes bemödande att förstöra handeln. Ty det borde t. e. i Finland då vara styrelsens angelägnaste omsorg att hindra all annan import än den af spanmål, salt, jern, medicinalier o. s. v. Samma gagneliga omsorg borde naturligtvis användas på utrotandet af inhemska öfverflödsvarors tillverkning. Påståendet är år 1845 alltför narraktigt för att förtjena annat svar än åtlöjets. Att här beskrifva, huru i Europas mest civiliserade länder tullagar skiftas, hvilken omsorg dervid användes, för att icke alltför högt stegra skyddsafgiften för inhemska näringar, att här citera nationalekonomers läror angående tullagstiftningens ändamål – allt detta vore här bortkastadt. Hvar och en, som i dessa ämnen sökt någon kunskap, vet alltför väl, att lyxens hämmande ingenstädes omnämnes, än mindre tages i betraktande vid bestämmandet af tullsatsen. Och alla visa råd till de Europeiska staternas lagstiftare att iakttaga ett motsatt förfarande torde vara bortslösade.

Hvilken okunnighet om faktiska förhållanden röjer sig i sagde nitälskan mot lyxen, må emellertid bevisas deraf, att t. ex. Norriges intrader af tullen, 2/3 delar af statsinkomsterna, hvilat på exportens beskattning, icke på importens; att Englands tullinkomster hufvudsakligen utgå af varor, hvilkas förbrukning blifvit allmänt behof för massan af folket, att i Nordamerikanska Fristaterna väl minst skulle tålas sådana band på eganderätten som förordningar mot lyxen; att derstädes finnas få manufakturer att skydda, men att likväl statens utgifter bestridas förnämligast af tullmedlen. Både i Norrige och Nordamerika är man således enfaldig nog att göra statsinkomsterna till tullagstiftningens föremål. I England afses derjemte de inhemska näringarnes skydd. I Frankrike afhöras landets industridkare af den kommitté, som uppgör förslaget till tullagarne, för att utröna, i hvilka fall och till hvilken grad hvarje näring behöfver skydd af dessa lagar o. s. v. – Ingenstädes har man kommit på det ljusa infallet att genom tullagstiftningen hämma lyxen. Men också läses icke Borgå Tidning i dessa länder; lika litet som B. T:s utvidgade Redaktion läser om, hvad i dem föregår. Det sednare deficit har sin naturliga förklaring deruti, att vederbörande Tidningsredaktörer i Finland aldrig ansett studier nödiga för att redigera en Tidning. Och sådant bevisar åter nog ringa aktning för den läsande allmänheten.

¹ Vi anse just icke liberalitet i tänkesättet för vanärande. Men det torde dock få räknas till de bekanta försöken att »beteckna åsigter», då ett sådant påstående, som vårt ofvanförda, afvisas med namnet »liberalt skrän». Det är allom känt, att yrkandet på handelsfrihet blifvit satt i förbindelse med samtidens liberala politiska läror. Men Saimas läsare veta äfven, att sagde yrkande icke är hennes. Skäl förefinnes således att förklara denunciationen hafva tillkommit för dess egen skuld, mot bättre vetande. Hedern deraf bör icke betagas Borgå Tidning.